

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

17 december 2003

ONTWERP VAN DECREET

op de begraafplaatsen en de lijkbezorging

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Patrick Lachaert –

**houdende wijziging van artikel 15bis van de wet van 20 juli 1971
op de begraafplaatsen en de lijkbezorging**

HOORZITTING

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid
uitgebracht door mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jan Penris.

Vaste leden :

de heer Bart De Smet, mevrouw Veerle Heeren, de heren Boudewijn Laloo, Mark Van der Poorten ;

mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, mevrouw Dominique Guns, de heren Cis Schepens, Francis Vermeiren ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Jan Penris, Christian Verougstraete ;

de heren Carlo Daelman, Marcel Logist ;

mevrouw Vera Dua ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Sonja Becq, de heren Carl Decaluwe, Jan Verfaillie, Johan Weyts ;

de heren Julien Demeulenaere, Peter Gysbrechts, Patrick Lachaert, Stefaan Platteau ;

de heer Filip Dewinter, mevrouw Marijke Dillen, de heer Frans Wymeersch ;

de heer Dany Vandenbossche, mevrouw Josée Vercammen ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

de heer Jan Loones.

Zie :

1864 (2003-2004)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nrs. 2 tot 5 : Amendementen

Zie ook :

1365 (2002-2003)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

INHOUD

	Blz.
1. Uiteenzetting door mevrouw Martine Verbeek	4
2. Uiteenzetting door de heer Johan Dexters	5
3. Uiteenzetting door de heer Bruno Quirijnen	7
4. Uiteenzetting door de heer René Somers	10
5. Uiteenzetting door de heer Chris Coenegrachts	11

DAMES EN HEREN,

Op 27 november 2003 hield de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid een hoorzitting in het kader van het ontwerp van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging (*Parl. St. VI. Parl. 2003-2004, nr. 1864/1*).

De volgende personen werden hiervoor uitgenodigd :

- mevrouw Martine Verbeek namens VLAVABBS ;
- de heer Johan Dexters namens de Nationale Federatie van Beroepsverenigingen en Syndicale Kamers van Aannemers van Begrafenissen van België ;
- de heer Bruno Quirijnen namens de Vlaamse Autonome Raad voor het Uitvaartwezen ;
- de heer René Somers namens de Intercommunale Vereniging Crematoriumbeheer Antwerpen ;
- de heer Chris Coenegrachts namens het Crematorium van Lochristi.

1. Uiteenzetting door mevrouw Martine Verbeek

Mevrouw Verbeek : Dames en heren, ik spreek in naam van de VLAVABBS, de Vlaamse Vereniging voor Ambtenaren en Beambten van de Burgerlijke Stand, die ongeveer 350 gemeenten vertegenwoordigt. Ik ben ook auteur van het loketboek over de praktische toepassing van de wetgeving op de begraafplaatsen en geef les over die wetgeving.

Ik wil het geleverde werk inzake het ontwerp van decreet op de begraafplaatsen en de lijkbezorging niet afbreken. Ik wil dat ontwerp evenwel op een andere manier benaderen en zal een aantal opmerkingen geven om de wetgeving beter en praktischer te kunnen toepassen.

Een van de doelstellingen van de decreetgever was om de decreetgeving leesbaarder en doorzichtiger te maken. Jammer genoeg is dat niet helemaal gelukt. De nummering van de artikels in het decreet komt niet overeen met de nummering van de oude wetgeving. Dat geeft problemen omdat er nog vaak zal worden teruggegrepen naar de oude wet. Ik stel voor om die nummering aan te passen.

In het ontwerp van decreet worden nog steeds termen gebruikt die in de oude wetgeving ook al voor verwarring zorgden. Er is bijvoorbeeld nog steeds discussie over de term ‘de door de concessiehouder aangewezen derden’ en over de term ‘feitelijk gezin’.

Onlangs werden we met een ander probleem geconfronteerd : de ondertekening voor een aanvraag tot crematie van een minderjarig kind door de ouders en de bewaring van de as van een minderjarig kind. Ik vraag om de kwestie van het ouderlijk gezag in een toelichtingsnota bij het ontwerp van decreet te voegen.

De decreetgever wilde ook een aantal omslachtige en achterhaalde procedures vereenvoudigen. De ingewikkelde procedure voor hernieuwing van concessies werd nochtans niet afgeschaft. Ik pleit ervoor om dit uit te leggen in een toelichtingsnota.

De decreetgever heeft ook de informatieverplichting in het ontwerp van decreet uitgebreid, onder andere met een extra individuele bekendmaking aan het graf naar aanleiding van een ontruiming van niet-geconcedeerde percelen. Voor de administratie is dat zeer belastend. Ik pleit voor een meer algemene berichtgeving aan de ingang van de begraafplaatsen, aan het perceel, in het gemeentelijk informatieblad, of via de website. Ik stel voor om de extra bekendmaking te schrappen.

Een ander punt is het ruimtelijk beleid. Steeds meer gemeenten hechten belang aan symboliek en inrichting op de begraafplaatsen. Meestal beschikken die gemeenten over heel wat ruimte, maar heel wat andere gemeenten kampen met plaatsgebrek. Ze moeten dan ook een streng en toekomstgericht beleid uitstippelen om dat te verhelpen.

Door de termijn van de niet-geconcedeerde gronden te verlengen van 5 naar 10 jaar, kunnen de bestaande of verwachte ruimtelijke problemen minder snel worden opgelost. Ik pleit er dan ook voor om de termijn van 5 jaar voor de niet-geconcedeerde percelen te behouden.

Er zijn nog een aantal andere problemen op ruimtelijk vlak. De expliciete verplichting van het begraven in een grafkelder en het bovengronds begraven zal voor veel gemeenten wellicht een structurele, ruimtelijke en financiële weerslag hebben. De kosten zullen waarschijnlijk worden doorgerekend aan de nabestaanden. De wetgeving schiet op dat vlak haar doel voorbij. Het zou dan ook beter zijn de grafkelders en de bovengrondse begraafplaatsen als een facultatief gegeven in het ontwerp

op te nemen. Overigens zorgt het bovengronds begraven voor een verstoring van het esthetisch uitzicht van de begraafplaatsen. Ook dat is een argument om deze manier van begraven als een optie op te nemen.

Daarnaast zal het verlengen van de procedure van ontruiming van niet-geconcedeerde gronden niet alleen eventueel geplande herinrichtings- of verbeteringswerken vertragen. De lange termijn van begraving en het feit dat men geen wettelijke basis heeft om maatregelen te nemen tegen verwaarlozing, zal het esthetisch uitzicht van de begraafplaatsen niet ten goede komen. Ook daarom vraag ik om de termijn van 5 jaar te behouden.

Ook het financieel beleid ten aanzien van de begraafplaatsen is erg belangrijk. Door de nieuwe wetgeving wordt het financieel beheer van de begraafplaatsen nog eens extra belast. Door de investeringsplicht zal het financieel beheer van de gemeenten bijkomend worden bezwaard. Verder zal de gemeente ook moeten instaan voor het onderhoud van bepaalde graven die op lokaal vlak enige betekenis hebben. Men zou kunnen overwegen om jaarlijks een toelage toe te kennen om de lokale overheden te steunen en te stimuleren om iets aan de begraafplaatsen te doen. Het ontwerp van decreet zal ook een financiële impact hebben voor de burger, want veel zaken zullen worden doorverrekend.

De nieuwigheden die worden voorgesteld, zoals het bovengronds begraven, houden in dat de reglementering op lokaal vlak moet worden aangepast. Ik pleit dan ook voor een duidelijke, eenvormige wetgeving, waaraan in de toekomst nog weinig moet worden gesleuteld. We zijn wel al op de goede weg.

Een van de zeer belangrijke aspecten is het niet-discriminatieprincipe. Door de mogelijkheid van begraven en vervoeren in een lijkwade worden bepaalde belangengroepen echter bevoordeeld. Er zijn immers nog andere manieren van begraven en andere begrafenis culturen. De vrees bestaat dat deze manier van begraven zou kunnen leiden tot echte manifestaties. Uit respect voor de overledene moet dat worden vermeden. Ik dring er dan ook op aan om deze manier van begraven en vervoer af te schaffen, of ten minste streng te reglementeren.

Een van de hete hangijzers bij het uitwerken van de tekst was het vervoer van lijken. Ondertussen heeft de Raad van State een negatief advies gegeven. Mijn vereniging stelt voor om de territoriale bevoegdheid van de ambtenaar van de burgerlijke

stand op te heffen. Het moet dan wel uitsluitend om crematies gaan en met een strikte beperking tot een aantal aangrenzende gemeenten. Ik besef evenwel dat dit een federale bevoegdheid betreft.

Naast deze maatregel zou de overheid de gemeenten kunnen adviseren een locatie in concessie te nemen in een plaatselijk bejaarden- of ziekenhuis om daar het stoffelijk overschot op te baren. Intercommunale mortuaria kunnen een oplossing op langere termijn zijn. In principe moet iedere gemeentelijke overheid over een lijkenhuis beschikken. Dat is nu onder meer omwille van financiële redenen niet het geval. Meestal is er wel een oorspronkelijke blauwe steen, maar die wordt niet langer gebruikt, want de locatie is niet aangenaam om er overledenen te groeten. Gemeenten zijn niet happig om een nieuw lijkenhuis op te richten, want daar zijn heel wat financiële voorwaarden en voorwaarden op het vlak van milieu aan verbonden. Omwille van de financiële redenen en de complexe procedure is het aangewezen dat gemeenten zich kunnen verenigen om een intercommunaal lijkenhuis op te richten. De bewaring van het stoffelijk overschot kan er worden geregeld in afwachting van het onderzoek van de wetsdokter naar aanleiding van een crematie.

De materie van de begraafplaatsen heeft, omwille van de emotionaliteit die eraan is verbonden, recht op een duidelijke regelgeving. Ik vraag u in naam van VLAVABBS om een beetje meer tijd te besteden aan dit item en om een beetje meer huiswerk terzake te maken.

2. Uiteenzetting door de heer Johan Dexters

De heer Dexters : Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik ben de woordvoerder van zowel de Vlaamse Federatie als van de Nationale Federatie van Begrafenisondernemers van België. Gisteren heb ik een aantal voorstellen doorgemailed aan het secretariaat. Ik overloop ze even.

Artikel 2 van het ontwerp van decreet behandelt de crematoria. Daarin staat alleen dat een gemeente of een intergemeentelijk samenwerkingsverband een crematorium kan oprichten. Onze federatie vraagt om hieraan toe te voegen dat een crematorium ook kan worden beheerd door, of onder toezicht kan worden gesteld van een gemeente of een intergemeentelijk samenwerkingsverband. We hopen immers dat ook privé-inspraak mogelijk wordt, want nu kennen we het fenomeen van concurrentie tussen privé-crematoria en intercommunales.

Als dat niet lukt, dan vragen we dat de taken van de intercommunale of van het crematorium duidelijk worden beperkt. In de toelichting worden de taken van een crematorium duidelijk opgesomd. We vragen om die op te nemen in het ontwerp van decreet zelf zodat er geen onduidelijkheid meer mogelijk is.

In artikel 3 staat dat het toezicht en de criteria terzake onder de bevoegdheid van de Vlaamse regering vallen. We zijn voorstander van de oprichting van een instantie die adviezen verstrekt aan concessiehouders van begraafplaatsen en gemeenten.

Artikel 4 gaat over opgravingen. Spijtig genoeg zijn niet alle Vlamingen en Belgen gelijk voor de wet. In een aantal gemeenten is ontgraving verboden, tenzij het gebeurt in opdracht van de gerechtelijke instanties. We vragen om in het ontwerp van decreet op te nemen dat opgravingen alleen kunnen worden geweigerd om redenen van hygiëne en volksgezondheid. Als dergelijke opgravingen gebeuren met eerbied en onder ordelijke en hygiënische omstandigheden, kunnen ze geen enkel probleem veroorzaken.

Volgens artikel 6 kan de overheid concessies toestaan. Ik was gisteren op een vergadering van de VVSG. Spijtig genoeg hoorde ik daar dat sommige gemeenten concessies verbieden. Alleen ontgraving in de gewone lijn is daar verplicht. Vorige week ontmoette ik iemand wiens beide ouders op een half jaar tijd overleden zijn. Zij kunnen niet worden samengebracht omdat die gemeente geen concessies toestaat. Overigens zijn concessies in sommige gemeenten zo duur dat ze aan de begoede klasse voorbehouden zijn. Niet alle Vlamingen zijn gelijk voor de wet. Ik durf u vragen om daarvoor een oplossing te zoeken.

Artikel 11, over het ander lijkomhulsel, heeft heel wat voeten in de aarde gehad. Ik sluit me aan bij het standpunt van mevrouw Verbeek. Onze tegenstand tegen het ander lijkomhulsel is niet ingegeven door het feit dat dat ten koste van onze inkomsten zou gaan. Ons beroep is dienstverlenend, de kist vormt slechts een onderdeel van het aanbod. Waarschijnlijk was het de bedoeling om rekening te houden met alle bevolkingsgroepen in onze samenleving. In de thuislanden van andere culturen wordt een dode binnen 24 uur begraven. Wij hebben echter een heel andere cultuur. Bij ons gaan er 4, 5 of meer dagen over. Er wordt geen rekening gehouden met de natuurlijke afbraak van het lichaam, noch met de psychologische aspecten voor het personeel van begrafenisondernemingen, grafmakers en crematoriumwerkers. Met een kist wor-

den de contouren van het lichaam verhuld. De vorm van een menselijk lichaam zal het voor de betrokkenen moeilijker maken. Een kist zonder dekfel is een alternatief.

Het toezicht op de lijkstoeten valt onder het gezag van de politie en de gemeentelijke overheid. We moeten vermijden dat een 'lichaam in ander lijkomhulsel' de hele stad wordt rondgedragen zoals vorig jaar in Antwerpen is gebeurd. Een kist is oké, een omhulsel van alleen maar doeken zal voor problemen zorgen.

De normen voor een lijkstaf staan beschreven in een KB. Wij vragen dat die strikte voorwaarden ook gelden voor lijkomhulsels, en zeker dat zaken die niet zijn ontworpen als lijkomhulsel worden verboden. Ik denk bijvoorbeeld aan een vlag.

In artikel 13 willen we laten opnemen dat niet-cremeerde stoffelijke overschotten – en ik benadruk – individueel met een lijkwagen worden vervoerd. Bestelwagens met meerdere kisten zijn voor mij uit den boze. Dat is mensonwaardig. Uit respect voor de overledene pleit ik voor een individuele lijkwagen. Ik weet dat dit in rampsituaties discussieerbaar is. Dat kan eventueel in het ontwerp van decreet apart worden vermeld. Naargelang het rampenplan kan de burgemeester of de gouverneur bijvoorbeeld een uitzonderlijk standpunt bepalen.

Artikel 15 gaat specifiek over de wilsbeschikking. Iedereen kan tijdens zijn leven in een wilsbeschikking zijn keuze voor begraving of crematie laten vastleggen, evenals het levensbeschouwelijk ritueel van de uitvaartplechtigheid. Daar hebben wij niets op tegen. Die wilsbeschikking is nog altijd niet toegevoegd aan het rijksregister. Ik weet dat dit geen Vlaamse bevoegdheid is, maar het is belangrijk dat jullie er bij jullie federale collega's op aandringen dat daar ook eens naar wordt gekeken. Blijkbaar hebben zowel de VVSG als VLAVABBS meermaals contact opgenomen om dat te bereiken, tot op heden zonder succes. Die wilsbeschikkingen moeten nog altijd manueel worden geklasseerd in de gemeenten. Waarom kan dit niet worden toegevoegd aan het rijksregister? Wat doet men bij een overlijden op vrijdag, wanneer de burgerlijke stand gesloten is? Dan moeten we wachten tot maandag en zijn we het hele weekend geïmmobiliseerd, wat vaak leidt tot problemen met de duurtijd van begraven, die is vastgelegd in de politiereglementen. Als het parlement dit wil behouden, dan heb ik daar alle begrip voor. Maar dan vraag ik dat het parlement onze aanvraag zou steunen om inzage te

krijgen in dat beperkte deel van het rijksregister, indien dit zou worden opgenomen.

In artikel 21 gaat het specifiek over de wetsgeneesheer. Veel gemeenten hebben geen gemeentelijk mortuarium, wat een probleem is. Er moet worden gezocht naar een grensoverschrijdende oplossing, zij het beperkt, inzake wetsgeneesheren voor de crematie. In de tekst zou ook moeten worden opgenomen dat deze geneesheer, vanaf het moment dat de aanvraag tot toestemming is ingediend bij de burgerlijke stand, 24 uur tijd heeft. In de praktijk is dat ook zo, maar helaas zijn er nog altijd geneesheren die daar geen rekening mee houden en gaan schouwen wanneer het hen uitkomt. Daardoor wordt die termijn van 24 uur vaak overschreden. Als we die termijn echter duidelijk vastleggen, dan is er geen betwisting mogelijk.

Artikel 23 is vrij kort, maar enorm belangrijk. We vragen dat de aanvraag tot vrije asbestemming, naast de aanvragen die worden vermeld in het voorstel van decreet, ook kan worden ingediend op verzoek van de nabestaanden. Weinigen hebben immers een wilsbeschikking gemaakt waarin ze de vrije keuze van hun asbestemming hebben opgenomen. Hoewel de media daarover hebben bericht, denken veel mensen dat dit vanzelf gaat, met desillusies als gevolg. De mensen moeten zelf vrij kunnen kiezen wat ze met de as van hun dierbaren doen. Nu worden er nog steeds mogelijkheden uitgedacht om die as toch mee naar huis te krijgen. Eigenlijk dwingen we zo de families tot illegale handelingen.

In dit voorstel staat al een tegemoetkoming : een deel van de as zou al kunnen worden meegegeven, in de eerste graad van verwantschap. Een klein deel van de as kan dus naar de familie, maar met het overgrote deel moeten we nog steeds naar een begraafplaats. Dat is belachelijk. Ik heb die vraag recent van heel wat families gekregen. Die vraag leeft wel degelijk bij de bevolking, die u daar zeker dankbaar voor zal zijn.

Ik had het al eerder over gewone ontgravingen. Wij hadden graag een artikel 23bis toegevoegd gezien, dat bepaalt dat er sowieso toestemming moet worden verleend voor het opgraven van urnen of het wegnemen ervan uit het columbarium, om het een andere bestemming te geven. Ik geef het praktijkvoorbeeld van een dame die een tijd geleden overleed. De echtgenoot wenste ooit samen te worden bijgezet in het columbarium. In 1997 kochten deze mensen een concessie voor één persoon. De gemeente had toen nog geen vergunning voor twee urnen in één nis. In 1998 veranderde de gemeente-

raad de wetgeving, zodat concessies van één en concessies van twee urnen mogelijk werden.

Begin dit jaar overleed die echtgenoot. Conform zijn wens moest hij worden bijgezet in de nis van zijn echtgenote. Dat kon niet, want volgens de gemeente is de nis bestemd voor één urn. Er moest dus een tweede concessie worden gekocht, voor twee urnen. Die familie bezit nu twee nissen, voor in totaal drie urnen. We krijgen de echtgenoten echter niet samen. Het politiereglement van die gemeente bepaalt immers dat ontgraving, onder elke vorm ook, verboden is. Die mensen proberen nu al 11 maanden een consensus te bereiken met dat college van burgemeester en schepenen om vader en moeder bij te zetten in eenzelfde nis. Dit is schrijnend. Er is geen enkele reden, ook geen hygiënische, om dit te verbieden. Laten we niet met de gevoelens van deze mensen spelen.

De voorzitter : In uw voorstel van artikel 23, derde lid, betekent 'of op verzoek van de nabestaanden' toch niet dat de as in drie of vier urnen wordt verdeeld ?

De heer Dexters : In de ons omringende landen is het asbezit meestal vrij. De asscheiding kan gebeuren door de crematoria. Het is belangrijk dat mensen de as kunnen meenemen. Vroeger moesten de aanvragen tot crematie wilsbeschikkingen zijn. Nadien is dat gewijzigd in een verzoek van de nabestaanden. Het vrij asbezit is iets gelijkaardigs.

Artikel 24 gaat over grafmonumenten. Bepaalde gemeenten stellen dat grafmonumenten of ruggensteunen aan bepaalde afmetingen, kleuren, enzovoort moeten voldoen. Dat is in strijd met de wetgeving. Een arrest van de Raad van State hierover is sinds 1975 nog steeds dode letter gebleven. We vragen om dat arrest op te nemen in het ontwerp van decreet, zodat er geen betwisting meer mogelijk is en de nabestaanden kunnen plaatsen wat ze zelf willen op het graf van hun dierbaren. Als een gemeente beslist om op bepaalde perken alleen ruggensteunen toe te laten, dan stel ik voor dat ze ook perken aanduidt waar een volledig grafmonument mag worden geplaatst. Veel gemeenten doen dat om het onderhoud te vergemakkelijken, maar dat mag niet de doorslag geven. Voor minder mobiele mensen is het niet evident om met een rolstoel over de graszoden te rijden.

3. Uiteenzetting door de heer Bruno Quirijnen

De heer Quirijnen : Dames en heren, de Vlaamse Autonome Raad voor het Uitvaartwezen, VARU, is

een jonge, Vlaamse beroepsvereniging die de uitvaartsector en specifieke toeleveringsbedrijven groepeerd. Ons ledenaantal is spectaculair gestegen. Wij groeperen reeds 280 van de 400 bedrijven in de sector. We zijn een actieve beroepsvereniging die kleine ondernemingen oriënteert en begeleidt naar de nieuwe sociale functies waaraan de sector moet beantwoorden. Enkel kleine ondernemingen kunnen de nodige gevoeligheid, sereniteit, dynamiek en het vertrouwen bieden, die op sterk emotionele momenten vereist zijn. We hebben geen openingsuren en geen weekends, we zijn er permanent om de organisatielasten over te nemen van hen die rouwen.

De sector wil af van het 'Call-image' om actief te anticiperen op post mortem. Als gevolg van de wijzigende demografische en sociale omstandigheden vragen levenden steeds meer om zelf hun uitvaart te financieren en de zorg over hun laatste rustplaats te organiseren. In tegenstelling tot andere Europese landen is de uitvaartverzekering in Vlaanderen in haar kinderschoenen blijven steken. De uitvaartsector met zijn lokale bedrijven is de optimale adviseur en makelaar om deze noden in te vullen.

Onderhoud van concessies is een nijpend probleem. Het verpanden van het hoederecht aan gepensioneerde personen is een kortetermijnvisie. De uitvaartsector wil een langetermijnsysteem organiseren, bijvoorbeeld via de verkoop van dienstcheques voor het onderhoud van graven. Die activiteiten kunnen op korte termijn duizenden banen voor middel- en laaggeschoolden opleveren.

Onze objectieven zijn het uitvoeren van alle handelingen op het ter beschikking gestelde lichaam, het organiseren van ceremoniële activiteiten en het anticiperen op post mortem tot het einde van de concessie. Toen we vernamen dat 90 percent van de bevoegdheden in de lijkbezorging werd geregionaliseerd, klonk dit ons als muziek in de oren, niet alleen omdat de VARU zijn volle ontplooiing vindt in een relatie met de Vlaamse overheid, maar vooral omdat hij een traditie heeft om de conservatieve federale wetgeving te vervangen door pragmatische decreten met een ver doorgedreven organisatie en implementatie van de sector.

Toen we werden uitgenodigd op de vergaderingen met het departement Binnenlandse Aangelegenheden, verwachtten we dat er een einde aan de confuse situatie, en een statuut voor de uitvaartsector zou komen. Het ontwerp van decreet heeft positieve punten, maar het biedt ons niet het decretale kader en de rechtszekerheid die onze kleine bedrij-

ven nodig hebben voor de continuïteit en de verhoogde tewerkstelling. Een gemeenschappelijk decreet met Economie ware wenselijker geweest.

In het ontwerp van decreet zit een addertje onder het gras. De crematoria zijn historisch ontstaan om een kleine minderheid van ongelovigen een ceremonieruimte met aanpalende verbranding te bieden. Nu wordt verassing een algemene uitvaartpraktijk. Crematie heeft een aandeel van 40 percent in alle uitvaarten. Het gebruik van deze ontbindingsmethode is algemeen aanvaard en wordt ontgensprekelijk de ruggengraat van de sector. Het is voor de VARU onaanvaardbaar dat dit een staatsmonopolie wordt. Exploitatievoorwaarden en controles mogen geen excuus zijn. Onafhankelijke controleorganisaties zijn in alle economische sectoren gebruikelijk. Daarom, en om interregionaal en internationaal verkeer te vermijden, hebben we de oprichting van coöperatieve crematoria voorgesteld.

Ceremonieruimten zijn geen crematoria. Nu wil men zelfs de mortuaria in intercommunales onderbrengen. Dat is voor ons onaanvaardbaar. De historisch gegroeide situatie in enkele bestaande inrichtingen bedreigt de hele uitvaartsector. De intercommunales voor crematies zouden die ruimtes onderverhuren aan grote bedrijven. Hoewel de multinationals zijn ingegaan tegen de wens van de nabestaanden en de dynamiek van de kleine lokale uitvaartbegeleider, worden ze nu door de wetgever gepromoot om het geprefereerde ondernemingsmodel van de Vlaamse overheid te boycotten onder de hoed van het crematorium. Een verbod tot koppelverkoop zal hier niets aan kunnen veranderen.

Vanuit milieutechnisch standpunt is de huidige situatie onverdedigbaar. Verbrandingsovens in bevolkte wijken zijn een uitgeprobeerd concept voor sociale commotie. Met alle respect voor de overledene heeft de verbranding ook een technisch aspect. Waarom moeten lichaamsdelen, die in een ziekenhuis werden weggenomen, volgens de Europese richtlijn, Vlarem en Vlarea worden verbrand in installaties die beantwoorden aan de strengste normen, in voor dit doel gereserveerde locaties van Klasse 1, terwijl crematoria genieten van overgangsemisnormen? Er is slechts één oplossing, namelijk verplaatsing. De Vlaamse overheid moet legale ruimten scheppen voor de oprichting van coöperatieve en communale crematoria, overeenkomstig de strengste normen en op de geschikte plaatsen. Een uitdovingbeleid voor de bestaande installaties is ook wenselijk vanuit milieutechnisch standpunt.

Artikel 2 van de ontwerptekst heeft tot gevolg dat er een monopolie wordt gehandhaafd dat bedreigend is voor de kleine Vlaamse uitvaartondernemingen. Het is in strijd met de vrije ondernemingsgeest om taken die de overheid niet toebehoren, te monopoliseren bij de gemeentelijke overheden. In artikel 13 wordt het monopolie over het vervoer van lijken door de gemeentelijke overheid onmogelijk gemaakt om evidente redenen: het is niet de taak van de gemeente. Tegelijk wordt het monopolie inzake de uitvoering van de crematie uit de oude federale wet overgenomen en bestendigd. Nochtans is dit ook een taak die de uitvaartondernemer toebehoort.

Door crematie aan een coöperatieve vereniging van uitvaartbedrijven toe te vertrouwen, kan een grote werkgelegenheid worden gecreëerd en wordt de dienstverlening aan de getroffen families geoptimaliseerd. Minister Patricia Ceysens heeft het over de noodzaak om in Vlaanderen te ondernemen en te innoveren. Er wordt een ondernemingsconferentie georganiseerd, tijd en middelen worden geïnvesteerd in het zoeken naar werkgelegenheid en ondernemingsgeest, terwijl diezelfde Vlaamse overheid een monopolie wil handhaven.

De Vlaamse uitvaartondernemer wordt bedreigd door de groeiende rol van de overheid in de uitvaartverzorging en wenst dat het decreet hier een einde aan stelt. In het decreet moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen het eigenlijke cremeren en het uitvaartcentrum, het gebouw dat niets met cremeren te maken heeft. In het uitvaartwezen worden ceremonie en crematie ontkoppeld. Na de opbaring wordt het lichaam naar een zuiver technisch crematorium overgebracht. De urn wordt voor het ceremonieel gebruikt.

Het doel van artikel 11 is om bepaalde minderheden in Vlaanderen de mogelijkheid te bieden hun dierbare te begraven volgens de eigen geloofsovertuiging, dus niet in een doodskist. De VARU steunt die intenties ten volle, maar ontwaart in de tekst problemen inzake hygiëne en volksgezondheid. Het gaat ons niet om commerciële motieven omdat de kost van de grafkist lager zal zijn dan de uiteindelijke kostprijs van het andere lijkomhulsel, met name de lijkwade volgens de normen uit het uitvoeringsbesluit.

Overledenen die worden gekist volgens de internationale akkoorden, vanuit het oogpunt van volksgezondheid en hygiëne, moeten volgens de huidige teksten worden ontkist om in Vlaanderen te worden begraven of gecremeerd. Het is absoluut onverantwoord grafkisten te openen die uit bepaalde

landen komen waar een besmetting door bijvoorbeeld het ebolavirus reëel is. Het ontstaan van een besmettingshaard in Vlaanderen is dan meer dan reëel. Anderzijds is men mijlenver verwijderd van de oorspronkelijke intentie door in het uitvoeringsbesluit zodanig strenge eisen te stellen aan het andere lijkomhulsel, waardoor de wet wordt uitgehouden en de oorspronkelijke bedoeling om in een soort doek te begraven, teniet wordt gedaan. De VARU stelt dan ook voor om in het ontwerp zelf de tekst aan te passen en de toestemming tot begraven in een ander omhulsel dan de doodskist te laten verlenen door de burgemeester van de plaats van begraven of cremeren op grond van redenen van geloofsovertuiging en als blijkt dat er geen gevaar voor de hygiëne of de volksgezondheid bestaat.

Doordat het Burgerlijk Wetboek achterhaald is, is het vrij vervoer van overledenen nog steeds niet mogelijk in Vlaanderen. Dat wetboek moet dan ook dringend worden aangepast, ook al bijvoorbeeld om de alleenaangifte mogelijk te maken.

Het opnemen van het ritueel van de levensbeschouwing volgens dewelke de uitvaartplechtigheid moet verlopen in de schriftelijke kennisgeving van zijn laatste wilsbeschikking, is onuitvoerbaar in de praktijk. Het is voor de uitvaartondernemer onmogelijk om verder te werken tijdens de sluitingsuren van de burgerlijke stand indien hij geen inzage in het register van de laatste wilsbeschikking krijgt.

Er dient duidelijk te worden gedefinieerd wat een crematorium precies is. Onder crematorium wordt verstaan 'elke installatie voor het reduceren van het menselijk lichaam tot as, met inbegrip van alle equipment voor het kortstondig bewaren om procestechnische redenen van lichamen en as.' Alle plaatsen, gebouwen en lokalen die niet zijn bedoeld voor de crematie zoals gedefinieerd, zijn geen crematoria, zelfs als ze deel uitmaken van hetzelfde complex.

Door de sterke stijging van het aantal crematies en indien het monopolie met betrekking tot crematie gehandhaafd blijft, zal het inplanten van nieuwe crematoria beperkt moeten blijven tot de essentie van het cremeren, meer bepaald de technische crematie. Zo niet, dan voert de Vlaamse overheid een beleid van rechtstreekse concurrentie tegen Vlaamse ondernemingen actief in de uitvaartsector.

Om al deze redenen en enkel met de bedoeling om een structurele bijdrage te leveren, vragen wij u om

het voorstel te amenderen en daarbij rekening te houden met onze opmerkingen.

De heer Vandenbossche : Mijnheer Quirijnen, wat is het verschil tussen de VARU en de Nationale Raad van Beroepsverenigingen ? In de tekst die we van de VARU hebben gekregen, staat : ‘De VARU wil vooraf ondubbelzinnig opmerken dat ze de stem is van de democratische meerderheid van onafhankelijke uitvaartbedrijven en dat ze in hoofdzaak de Vlaamse uitvaartondernemers, de uitvaartsector vertegenwoordigt.’

De heer Quirijnen : Dat klopt. Ik zal u zeggen wat de VARU is, u moet dan zelf maar uitmaken wat het onderscheid is. De VARU is een vereniging van rechtstreeks aangesloten leden, en heeft de intentie om alle Vlaamse uitvaartondernemingen te groeperen en hun belangen te verdedigen. We zijn autonoom en rechtstreeks aanspreekbaar.

We zijn een beroepsvereniging in oprichting. We wachten al 2 jaar op erkenning door de Raad van State. We verwachten die erkenning nu in december.

De heer Dexters : Mijnheer Vandenbossche, de nationale federatie is een federatie van regionale kamers. Elke provincie heeft zijn eigen regionale kamer. We vertegenwoordigen zowel Vlaanderen, Wallonië als Brussel. In principe hebben we leden over het hele land. Er zijn leden die zowel bij de belangengroep van de heer Quirijnen als bij ons zijn aangesloten. De VARU is eigenlijk ontstaan na een afscheuring.

De heer Quirijnen : Mijnheer Vandenbossche, in de door u aangehaalde alinea wordt eigenlijk gesteld dat de leden van de Vlaamse federatie de uitvaartsector vertegenwoordigen, en niet de crematoria.

De heer Schepens : Mijnheer Quirijnen, pas in 1886 kregen de gelovigen van paus Leo XIII het verbod om na het overlijden te worden verbrand. Voordien was dat een algemeen gangbaar feit. Ook nu gebeurt dat opnieuw steeds meer.

De heer Quirijnen : We weten uiteraard over welke teksten het gaat. We stellen enkel vast wat er gebeurt.

De voorzitter : Mijnheer Quirijnen, ik heb een opmerking over uw tekst. U moet ook rekening houden met de gemeentewet. Een van de belangrijke taken van de burgemeester is dat hij in de gemeente moet zorgen voor de veiligheid en de volksgezondheid.

Mevrouw Guns : Mijnheer Dexters, u had opmerkingen over lijkcomhulsels. Het laatste lid van artikel 11 is daar echter duidelijk over. Ik kan me niet voorstellen dat een vlag die het lijk omhult, voldoende is.

De heer Quirijnen : Doordat in het uitvoeringsbesluit dergelijke strenge eisen moeten worden gesteld, schiet de decreetgever het doel voorbij. Hij komt niet meer tegemoet aan de oorspronkelijke bedoeling het mogelijk te maken om in een soort doek te worden begraven.

De heer Dexters : Er zijn nu uitvoeringsbesluiten op tafel gekomen om die zaak te bekijken. Daar werd ook rekening mee gehouden. Het probleem is dat we heel weinig ervaring hebben met lijkcomhulsels. In Nederland gebeurt het uiterst zelden. Ik wilde het probleem enkel algemeen benaderen.

De heer Vandenbossche : Mijnheer Quirijnen en mijnheer Dexters, wat me in uw teksten vreemd overkomt, is de passage over de controlemechanismen en de leden van de intercommunales. Ik begrijp niet waar u naartoe wilt. Op het einde staat : ‘Een intergemeentelijk samenwerkingsverband krijgt meer bevoegdheid dan een rechtstreeks verkozen gemeenteraad.’

Uiteraard beslissen de gemeenten of ze tot een intergemeentelijk samenwerkingsverband toetreden. In sommige gevallen dragen ze een deel van de bevoegdheid over.

De voorzitter : Dat is de democratische en autonome bevoegdheid van de gemeente.

4. Uiteenzetting door de heer René Somers

De heer Somers : Mevrouw de voorzitter, geachte leden van de commissie, ik ben directeur van een intercommunale. Het gaat om een opdrachthoudende vereniging waarbij 54 gemeenten uit de provincie Antwerpen aan de algemene vergadering van de intercommunale het beheer opdragen. Het is dus niet zo dat ik, als directeur van het crematorium, bepaal wat er gebeurt.

De intercommunale Vereniging Crematoriumbeheer Antwerpen hecht haar goedkeuring aan de voorliggende tekst. In de tekst staat nu duidelijk dat zowel het oprichten als het beheren van een begraafplaats en/of een crematorium uitsluitend onder de bevoegdheid van de lokale overheid of van het intergemeentelijk samenwerkingsverband vallen. In de nota van 14 mei 2003 zegt de Hoge

Raad voor Binnenlands Bestuur dat deze bepalingen logisch zijn. De Hoge Raad voegt eraan toe dat ‘dergelijke taak uitbesteden aan privé-partners geen optie is.’

Minister Paul Van Grembergen deelde ons in een brief van 4 april 2002 mee dat de crematoria die eigendom zijn van de zuivere intercommunales, volledig in overeenstemming met de wetgeving worden beheerd. We vernamen dat uiteraard met een bijzonder groot genoegen. De uitspraak bevestigt formeel een stelling die we al lang verdedigen. Volgens ons is het fundamenteel kenmerk van de exploitatie van een crematorium door een gemeente of door een opdrachthoudende vereniging immers het uitgesproken dienstverlenend karakter ervan. Dat impliceert dat in de openbare crematoria absolute prioriteit wordt gegeven aan de opvang en begeleiding van families tijdens de plechtigheden, en niet het minst aan de respectvolle en ethisch verantwoorde behandeling van de stoffelijke menselijke resten tijdens het crematieproces. In het verleden is gebleken dat het commercialiseren van deze dienstverlenende taken kan leiden tot smadelijke wanpraktijken.

Ik bekijk nu even de uitvoering van het decreet van naderbij. Voor de intercommunales lijkt het de evidentie zelf dat het begrip ‘beheer van een crematorium’ in dezelfde geest als in het ontwerp van decreet zal worden weergegeven in de nog te nemen besluiten van de Vlaamse regering. Ik citeer uit de brief van minister Van Grembergen : ‘Samen gelezen, wijzen deze bepalingen erop dat niet alleen de verbranding als technisch gebeuren in handen moet zijn van de overheid, maar ook de organisatie van de plechtigheid zelf, met eigen personeel.’

5. Uiteenzetting door de heer Chris Coenegrachts

De heer Coenegrachts : Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de intercommunale Westlede staat positief tegenover het ontwerp van decreet. Het biedt ons bovendien een goede gelegenheid om de sector van de lijkbezorging even door te lichten. De sector is economisch van vrij groot belang, maar de emotionele, ethische en morele aspecten moeten doorwegen in het debat. Wij ervaren dagelijks de kwetsbaarheid van iedereen die met een overlijden wordt geconfronteerd. Bij leven willen de meeste mensen niet over de dood spreken en belangrijke beslissingen, met in sommige gevallen grote emotionele en financiële gevolgen, moeten plots in enkele uren of ten hoogste enkele dagen worden genomen. Er moet worden gekozen tussen

begraven of cremeren, uitstrooiing of bijzetting van de as, verschillende lijkkasten, enzovoort.

Velen laten zich hierbij leiden door hun emoties en schrikken achteraf van de gevolgen of van de factuur.

De professionals van de lijkbezorging zijn er om te begeleiden bij het maken van de keuze, maar ook om te verkopen. Ze staan immers in voor de dienstverlening, maar hebben ook een commercieel oogpunt. Als er iets misgaat, hebben de nabestaanden weinig verhaal en weten ze niet waar ze terecht kunnen. Dit geldt ook voor de crematoria. De nabestaanden kunnen wel de voorzitter van de algemene vergadering aanspreken, maar er is geen onafhankelijk orgaan dat oordeelt over betwistingen. De rechtbank kan sommige problemen oplossen, maar niet alle. Meestal wordt alles ter wille van de lieve vrede maar gelaten zoals het is. Vlaanderen zou gebaat zijn met een nieuwe vorm van conflictafhandeling, zeker nu het uitvaartwezen wordt geconfronteerd met de tendens van schaalvergroting. Ik hoor hier graag de pleidooien over de lieve, kleine ondernemingen in Vlaanderen, maar ik stel vast dat grote financiële groepen, meer bepaald uit Nederland, heel wat begrafenisondernemingen aan een versneld tempo overnemen. Ze streven naar monopolieposities.

Vooraleer het ontwerp van decreet te bespreken, wil ik daarom van de gelegenheid gebruik maken om te pleiten voor het oprichten van een specifieke ombudsdienst voor alles wat met lijkbezorging te maken heeft. Dergelijke ombudsdiensten functioneren heel goed in Nederland en in Groot-Brittannië. Ze ontvangen jaarlijks veel aanvragen voor bemiddeling. Het zou een stap vooruit zijn als in Vlaanderen een dergelijk instituut wordt opgericht.

Over artikel 2 werd reeds voldoende gezegd. Ik wijs alleen nog even op de prijs van een crematie. In geen enkel buurland ligt de prijs zo laag als bij ons. Er is bovendien een groot verschil in de dienstverlening van de openbare crematoria en privé-crematoria. In de openbare crematoria is de prijs voor een crematie 350 euro. De privé-sector vraagt al meer dan 400 euro en heeft een beperktere dienstverlening. In het geprivatiseerde Nederland, dat werd gekenmerkt door een wildgroei aan crematoria, varieert de prijs van 800 euro tot 1.000 euro.

Bij artikel 4 staat dat er in elk geval terughoudendheid in acht moet worden genomen bij een opgraving. Dit is uiteraard terecht, maar sommige ge-

meentelijke reglementen staan ontgraving alleen in zeer uitzonderlijke omstandigheden toe en passen dezelfde reglementering ook toe op asurnen. Dat heeft onmenselijke toestanden tot gevolg. Indien iemand verhuist, moet het toch mogelijk worden gemaakt om een vlotte verplaatsing van een asurn naar de nieuwe woonplaats te regelen.

Artikel 5 gaat over de verlenging van de grafrust van 5 tot 10 jaar. Deze bepaling moet samen worden gelezen met artikel 18. Minister Paul Van Grumbergen is een groot voorstander van de verlenging, maar ik wijs op de belangrijke financiële consequenties ervan. In het crematorium van Lochristi worden 6.000 crematies per jaar uitgevoerd. Van ongeveer 2.500 mensen wordt de as achtergelaten in het crematorium, hetzij op de strooiweide, hetzij in de urnentuin of columbarium. In Oost-Vlaanderen is het aantal verstrooiingen gezakt tot onder de 50 percent. In meer dan 50 percent van de gevallen wordt gekozen voor de bijzetting van de asurn in een grafkelder of in een columbarium. Als zo'n columbariumnis of grafkelder 10 jaar gratis moet worden aangeboden, dan zullen de uitgaven enorm zijn.

In artikel 11 wordt het begrip 'ander lijkomhulsel' ingevoerd. Ik heb daarover een andere mening dan de vorige sprekers. Ik heb er niets op tegen, op voorwaarde dat er een uitvoeringsbesluit is dat de aard en de samenstelling van dat ander lijkomhulsel regelt en mits er rekening wordt gehouden met de problemen bij het manipuleren van een op een dergelijke wijze verpakt lijk in crematoria en op begraafplaatsen. Het uitvoeringsbesluit is er onder-tussen. Het gegeven is simpel, er moet alleen worden nagedacht over een goede regeling.

Ik begrijp de schrik voor vernieuwing trouwens niet goed. De hele sector en vooral de begrafenisondernemers worden als heel conservatief beschouwd, maar op beurzen in het buitenland worden tientallen nieuwe methodes voorgesteld. Ook designkisten worden er getoond. Zo heb ik in Nederland al een kist gezien in de vorm van een ei waarin de overledene rechtopstaand wordt vervoerd. Een hele evolutie is bezig. Ik ben niet gewonnen voor gekke zaken, maar wel voor vernieuwing. Het punt over een 'ander lijkomhulsel' is gebaseerd op een vraag van de moslimgemeenschap. Eigenaardig genoeg heb ik al drie informatievragen gekregen van niet-moslims over een zachte lijkhoes. Ik begrijp de vrees niet. Als er een aanbod is op de markt, dan hoeft die de sector geen schade toe te brengen, integendeel.

Artikel 13 gaat over het vervoer van een lijk. Uiteraard is de speciaal uitgeruste wagen wenselijk, maar het is nog meer wenselijk dat er toezicht wordt gehouden op de prijs die voor dit vervoer wordt aangerekend. Dat toezicht is immers wegge-vallen bij de afschaffing van de gemeentelijke monopolies. In sommige gevallen staat deze prijs helemaal niet in verhouding tot de dienstverlening. Als ik met een taxi van Gent naar Oostende ga, dan kost die rit mij tussen 60 en 100 euro. Als ik daar sterf en ik word naar het crematorium vervoerd met een lijkwagen van 25 jaar oud met een oude gepensioneerde bestuurder, dan kan dat mijn nabestaanden 300 tot 500 euro kosten.

Het decreet heeft het enkel over begraven of cremeren, en dat zijn tot nu toe inderdaad de enige vormen van lijkbezorging die hier worden aanvaard. Het toevertrouwen van het lijk aan de gieren zoals in sommige culturen gebeurt, zal hier wel nooit van toepassing zijn, maar toch worden andere technieken besproken in de vakpers. Sommige grote uitvaartgroepen hebben al patenten genomen op drie technieken, namelijk sublimatie, lyofilisatie of droogvriezen en uitloggen. In Frankrijk werd enkele jaren geleden een project voorgesteld waarbij met een soort brandstof, die ook in de ruimtevaart wordt gebruikt, een volledige verbranding in enkele seconden gebeurt en waarbij er zo goed als niets overblijft. Dat is sublimatie. Droogvriezen werd twee jaar geleden door een Zweedse bioloog als ecologisch alternatief voor begraven en cremeren gelanceerd. Door het lichaam bloot te stellen aan extreem lage temperaturen, valt het na even schudden uit elkaar. Het wordt gedroogd in de vorm van poeder, dat daarna ontdaan wordt van alle water. Het poeder kan worden begraven of gecremeerd. Ik spreek me niet uit over de haalbaarheid van de techniek, want er bestaan nog geen installaties voor. Verder dan het droogvriezen van het spreekwoordelijke konijn, is men nog niet geraakt, maar in Nederland werd een contract gesloten voor het bouwen van een proefinstallatie. Uitloggen is een vergelijkbare techniek die bekend is uit de afvalverwerking. In Amerika wordt de techniek toegepast bij de verwerking van dierlijke resten. Via een chemisch proces wordt het water aan het lichaam onttrokken zodat er alleen droge stof overblijft.

Voor buitenstaanders kan dit een bizarre discussie lijken, maar in de vakpers keert ze altijd terug. De crematoria staan open voor nieuwe, haalbare technieken. We zijn immers opdrachthoudende verenigingen voor de gemeenten. We zoeken naar alternatieven voor de lijkbezorging. Het is wellicht goed

dat in het ontwerp van decreet ook een opening wordt gelaten voor nieuwe mogelijkheden.

Paragraaf 2 van artikel 15 gaat over de laatste wilsbeschikking inzake het levensbeschouwelijke ritueel. Ik begrijp ten volle de bedoelingen die hierachter schuilgaan, maar volgens mij zult u er niet in slagen dit tot een afdwingbaar recht te maken.

Bij paragraaf 3 over de levenloos geboren kinderen begrijp ik de leeftijdsgrens van 12 weken niet. De verwijzing naar abortus slaat nergens op. Indien mensen nood hebben aan afscheid nemen van een foetus, dan is er toch geen enkele reden om dit te verbieden. Emotie primeert hier op ratio.

Volgens artikel 16 is het nog steeds mogelijk om, mits een aantal voorwaarden, nieuwe privé-begraafplaatsen op te richten. Waarom laat u dergelijke afwijkingen toe? In de toelichting staat dat er een feitelijke situatie is gegroeid binnen de kloosterorden en dat u uitgebreide ontgravingen wilde vermijden. Als een bestaande privé-begraafplaats van een kloosterorde vol is, kan de orde op eenvoudige aanvraag uitbreiden. Ik begrijp niet waarom er ontgravingen zouden moeten plaatsvinden bij oprichting van een nieuwe begraafplaats.

Ik heb twee opmerkingen over artikel 24 over de asbestemmingen. In de eerste plaats begrijp ik nog steeds niet waarom zo'n omslachtige procedure nodig is voor het vrijgeven van de as. Dit is tot in den treure besproken in Kamer en Senaat, maar de regeling wordt nu niet ten gronde veranderd. Waarom laat u de volledige beslissingen voor de asbestemming niet over aan diegene die bevoegd is om in de lijkbezorging te voorzien? Deze persoon, een eerstelijnsfamilielid of nauw betrokkene, wordt verondersteld de laatste wil van de overledene te kennen, want hij beslist over begraven of cremen. Wat daarna gebeurt met de as, lijkt mij minder ingrijpend. Als de persoon weet of de overledene een begrafenis of crematie verkiest, zal hij toch ook weten wat er met de as moet gebeuren.

Als iemand absoluut niet wil dat zijn as een andere bestemming krijgt dan een begraafplaats, dan zou hij, zoals het geval is met orgaandonatie, dit kunnen laten registreren. Ik heb hier al vaak voor gepleit. Daarmee zouden de meeste betwistingen van de baan zijn. We maken hierover groteske discussies mee.

Met de regeling om een klein beetje as, wat meestal de wens is, mee te geven aan echtgenoot en bloedverwante in de eerste graad, creëert men ove-

rigens een extra probleem. Ik vind dat we niet de volledige urn moeten meegeven, maar een klein beetje as. Zoals het nu in de tekst staat, kunnen meerdere familieleden om een deeltje komen vragen. Schaf dit af en laat alleen degene die bevoegd is voor de lijkbezorging – echtgenoot, ouder of kind – beslissen over de as.

De heer Schepens : Waarom zijn de intercommunale crematoria niet open op zaterdag? In mijn streek trekken de mensen voor lijkverbranding op zaterdag naar Nederland. Sinds het nieuwe privé-crematorium in Hasselt is geopend, gaan ze nu ook daarheen.

De heer Coenegrachts : In Lochristi hebben we ervoor gekozen om op zaterdag open te houden, zelfs tot 18 uur.

De heer Somers : Dat is een terechte vraag. Het crematorium van Antwerpen was gedurende een proefperiode van 3 maanden wel open. Na evaluatie bleek toen dat we maximum 3 aanvragen voor crematie op zaterdag kregen. Op de meeste zaterdagen was het minder. Aan die proefperiode ging een enquête bij de gemeentebesturen van de Kempen en bij de crematoria in Nederland vooraf. Over een heel jaar hadden zij zo'n 15 aanvragen voor een crematie op zaterdag. Na die 3 maand heeft de raad van bestuur beslist om op zaterdag niet meer te cremen, maar wel de dienstverlening beschikbaar te stellen. Het gaat dan om de ceremoniezalen.

De voorzitter : Dat hangt ook af van de gemeentelijke wetgeving. Sommige gemeenten en steden verbieden crematies en begravenissen op zaterdagnamiddag. Misschien moeten we alle gemeenten op één lijn trachten te krijgen.

De heer Somers : In Antwerpen en omliggende gemeenten moeten we ten laatste om half een op de begraafplaats zijn. Als we 's morgens een kerkelijke plechtigheid hebben, gevolgd door een crematie, dan halen we dat gewoonweg niet. Onze intercommunale krijgt dan ook weinig aanvragen voor crematie op zaterdag.

Mevrouw Verbeek : We mogen het probleem niet uitsluitend aan de gemeenten wijten. We moeten er rekening mee houden dat er op zaterdagnamiddag misschien onvoldoende personeel beschikbaar is, zeker in de kleinere gemeenten. De gemeenten hebben niet voor niets de begraafplaatsen gesloten op zaterdagnamiddag.

De voorzitter : Ik dank de sprekers voor hun toelichting en aanbevelingen.

De verslaggever,

De waarnemend voorzitter,

Anny

Anny

DE MAGHT-
AELBRECHT

DE MAGHT-
AELBRECHT
